

LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS KANCELIARIJA
TEISĖS GRUPĖ

IŠVADA

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMO „DĖL UŽSIENIEČIŲ TEISINĖS PADĖTIES“ NR. IX-2206 PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ASMENS TAPATYBĖS KORTELĖS IR PASO ĮSTATYMO NR. XII-1519 3, 6, 7 IR 8 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS POLICIJOS ĮSTATYMO NR. VIII-2048 6, 23 IR 27 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS VALSTYBĖS SIENOS IR JOS APSAUGOS ĮSTATYMO NR. VIII-1666 26 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS ADMINISTRACINIŲ NUSIŽENGIMŲ KODEKSO 541, 542 IR 589 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS KONSULINIO STATUTO ĮSTATYMO NR. I-886 25 IR 26 STRAIPSNIŲ PAKEITIMO ĮSTATYMO, LIETUVOS RESPUBLIKOS GYVENAMOSIOS VIETOS DEKLARAVIMO ĮSTATYMO NR. VIII-840 4 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO IR LIETUVOS RESPUBLIKOS ĮSTATYMO DĖL EUROPOS SĄJUNGOS VALSTYBIŲ NARIŲ SPRENDIMŲ BAUDŽIAMOSIOSE BYLOSE TARPUSAVIO PRIPAŽINIMO IR VYKDYMO NR. XII-1322 18 STRAIPSNIO PAKEITIMO ĮSTATYMO PROJEKTŲ IR LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO „DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS MIGRACIJOS KOMISIJOS SUDARYMO“ PROJEKTO (toliau kartu – Projektai)

2018-07-17 Nr.NV-1877

Vilnius

Įvertinę Projektų, patikslintų pagal Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2018 m. birželio 15 d. išvadoje Nr. NV-1561 pateiktas pastabas, atitiktį įstatymams bei teisės technikos reikalavimams, teikiame šias pastabas ir pasiūlymus:

1. Lietuvos Respublikos įstatymo dėl užsieniečių teisinės padėties (toliau – Įstatymas) 17 straipsnio 7 dalyje nustatyta, kad nacionalinė viza išduodama užsieniečiui pateikus sveikatos draudimą patvirtinantį dokumentą. Lietuvos Respublikos įstatymo „Dėl užsieniečių teisinės padėties“ Nr. IX-2206 pakeitimo įstatymo projekto (toliau – Projektas) 6 straipsniu keičiamo Įstatymo 17 straipsnio 7 dalyje siūloma nustatyti, kad nacionalinė viza išduodama užsieniečiui pateikus sveikatos draudimą patvirtinantį dokumentą *arba šio Įstatymo 4¹ straipsnyje nurodytą įsipareigojimą*. Projekto 4 straipsniu pildomo Įstatymo 4¹ straipsnyje siūloma nustatyti, kad fizinis ar juridinis asmuo, kviesdamas užsienietį į Lietuvos Respubliką, įsipareigoja pasirūpinti, kad užsienietis jo buvimo ar gyvenimo Lietuvos Respublikoje laikotarpiu turėtų šio Įstatymo 17 straipsnio 7 dalyje ir 26 straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytus dokumentus, ir atlyginti valstybės išlaidas, patirtas dėl užsieniečio apgyvendinimo, išlaikymo, sveikatos priežiūros ar užsieniečio išsiuntimo iš Lietuvos Respublikos, įpareigojimo išvykti iš Lietuvos Respublikos ar jo grąžinimo į užsienio valstybę.

Siūlomas reguliavimas ginčytinas keliais aspektais: visų pirma, svarstyтина, ar yra tikslinga 17 straipsnio 7 dalyje reikalavimą pateikti sveikatos draudimą patvirtinantį dokumentą formuluoti kaip alternatyvų reikalavimą, nors vertinant 4¹ straipsnyje nurodyto įsipareigojimo turinį darytina išvada, kad bet kuriuo atveju užsienietis privalo turėti sveikatos draudimą patvirtinantį dokumentą.

Antra, svarstyтина, ar siūlomas teisinis reguliavimas nesudarys piktnaudžiavimo galimybių, galimybių apeiti reikalavimą turėti sveikatos draudimą (nes gali susidaryti situacijų, kai nepaisant to, kad kviečiantis asmuo įsipareigos pasirūpinti, kad užsienietis turėtų sveikatos draudimą, užsienietis faktiškai nebus apsidraudęs). Pastebėtina, kad tuo atveju, jei užsienietis neturės sveikatos draudimo, gali kilti sunkumų dėl sveikatos priežiūros įstaigos išlaidų, patirtų dėl tokiam užsieniečiui suteiktų sveikatos priežiūros paslaugų, atlyginimo (Įstatymo 4¹ straipsnyje siūloma

nustatyti, kad kviečiantis fizinis ar juridinis asmuo įsipareigoja atlyginti tik *valstybės* išlaidas, patirtas dėl užsieniečio sveikatos priežiūros).

Trečia, neaišku kodėl nacionalinė viza galės būti išduodama minėto įsipareigojimo pagrindu, tuo tarpu leidimas gyventi užsieniečiui analogišku pagrindu (t.y. pateikus įsipareigojimą) negalės būti išduotas.

Vertinant Projekto 4 straipsniu pildomo Įstatymo 4¹ straipsnio nuostatas pastebėtina, kad nėra pakankamai aiškus šio įsipareigojimo turinys ir nėra aišku kokiais atvejais šis įsipareigojimas bus reikalingas (t.y. bus reikalinga jį pateikti), nes sistemiškai vertinant šio straipsnio ir 6 straipsniu keičiamo Įstatymo 17 straipsnio 7 dalies nuostatas darytina prielaida, kad šį įsipareigojimą reikės pateikti tik kreipiantis dėl nacionalinės vizos išdavimo, jei užsienietis nepateikia sveikatos draudimą patvirtinančio dokumento.

Atsižvelgiant į tai, kas išdėstyta, siūlytina atsisakyti siūlomų Įstatymo 17 straipsnio 7 dalies keitimų ir Įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 9 punkto keitimų. Atitinkamai, Įstatymo 4¹ straipsnyje siūlytina atsisakyti formuluotės „turėtų šio Įstatymo 17 straipsnio 7 dalyje ir 26 straipsnio 1 dalies 2 punkte nurodytus dokumentus“. Pastebėtina, kad ši formuluotė gali būti nevienareikšmiškai traktuojama – galima suprasti, kad Įstatymo 4¹ straipsnio nuostata, pagal kurią kviečiantis asmuo įsipareigoja pasirūpinti, kad užsienietis turėtų sveikatos draudimą patvirtinantį dokumentą nebūtų taikoma, kai užsieniečiui išduodama Šengeno viza. Todėl vietoj nuorodos į kitus Įstatymo straipsnius, jų dalis ir (ar) punktus, siūlytina aiškiai nurodyti kokį dokumentą turi turėti užsienietis. Atsižvelgiant į siūlomo teisinio reguliavimo turinį, siūlytina Projektą suderinti su Sveikatos apsaugos ministerija (Valstybine ligonių kasa prie Sveikatos apsaugos ministerijos).

2. Projekto 7 straipsniu keičiamo Įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 16 punkte siūloma nustatyti, kad nacionalinę vizą užsieniečiui atsisakoma išduoti, o išduota nacionalinė viza panaikinama, jeigu yra nustatyta, kad įmonė, kuri kviečia užsienietį, arba kurios dalyvis ar vadovas yra užsienietis, arba priimančioji įmonė, įsteigta Lietuvos Respublikoje, į kurią užsienietis perkeliamas įmonės viduje, pastarųjų 5 metų laikotarpiu buvo pripažinta fiktyvia. Nors iš esmės galima pritarti nuostatai, kuria nustatomos ne nuolatinio pobūdžio, bet terminuotos neigiamos pasekmės juridiniams asmenims, vis dėlto tokia sąlyga nedera su įstatymo 2 straipsnio 6 dalyje pateikta fiktyvios įmonės apibrėžtimi, pagal kurią tokia įmone laikomi subjektai, kurie **buvo** įsteigti ar įsigyti siekiant ne vykdyti šio juridinio asmens steigimo dokumentuose ar užsienio valstybėje įsteigtos įmonės filialo ar atstovybės nuostatuose nurodytą veiklą Lietuvos Respublikoje, o užsieniečiui gauti leidimą gyventi Lietuvos Respublikoje.

Trumpinys „dalyvis“, kuris yra įvestas 35 straipsnio 1 dalies 2 punkte, turėtų būti įvestas keičiamo Įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 16 punkte. Siūlome tikslinti.

3. Projekto 7 straipsniu keičiamo Įstatymo 19 straipsnio 1 dalies 14 punkte siūloma nustatyti, kad nacionalinę vizą užsieniečiui atsisakoma išduoti, o išduota nacionalinė viza panaikinama, jeigu jis yra nesumokėjęs skirtos baudos (baudų), kurios (kurių) dydis (suma) didesnis (didesnė) negu vienas bazinės socialinės išmokos dydis. Siūlytina įvertinti ar ši nuostata neturėtų būti suvienodinta su Įstatymo 35 straipsnio 1 dalies 11 punkto nuostata, kuri apima ne tik baudas, bet ir kitas nepriemokas – išduoti ar pakeisti leidimą gyventi užsieniečiui atsisakoma, jeigu jis turi didesnę negu vieno bazinės socialinės išmokos dydžio mokestinę nepriemoką Lietuvos Respublikos valstybės biudžetui, savivaldybių biudžetams ar fondams, į kuriuos mokamus mokesčius administruoja Valstybinė mokesčių inspekcija, ar Valstybinio socialinio draudimo fondo biudžetui (išskyrus atvejus, kai užsieniečiui mokesčių, delspinigių, baudų mokėjimas atidėtas Lietuvos Respublikos teisės aktų nustatyta tvarka arba dėl šių mokesčių, delspinigių, baudų vyksta mokestinis ginčas), nevykdo įsipareigojimų muitinei arba yra nesumokėjęs Lietuvos Respublikos įstatymų nustatyta tvarka skirtos baudos (baudų), kurios (kurių) dydis (suma) didesnis (didesnė) negu vienas bazinės socialinės išmokos dydis. Taip pat siūlytina įvertinti ar siūlomas nustatyti baudos dydis nėra pernelyg mažas lyginant su vizos neišdavimo pasekmėmis.

Jelena Kučeriaviėnė, tel. +370 706 63935, el. p. jelena.kuceriaviene@lrv.lt